

„Přes svoji obrovskou skromnost byla jednou z nejlepších na světě.“

(Petr Plachecký)

Významná osobnost českého horolezectví 60. let Sylva Kysilková se narodila 14. října 1931 v Litoměřicích jako Sylva Smetanová. Otec Ferdinand byl zámečnickem, matka Helena se starala o domácnost. Sylva prožila v Litoměřicích bezmála celý život. Vystudovala zde dvouletou zdravotní školu a po jejím dokončení pracovala jako pomocná zdravotní sestra. Ve zdravotnictví však nezůstala a vystřídala řadu zaměstnání, mimo jiné byla třeba figurantkou na geodézii nebo kustodkou v litoměřické galerii.

Dvakrát se vdala, v prvním manželství s Norbertem Hnátkem se jí v roce 1955 narodil syn, kterého pojmenovala po otci a jenž se také stal horolezcem. S druhým manželem Ing. Zdeňkem Kysilkou se seznámila v roce 1962 v Tatrách. Nejprve byli horolezeckými partnery, později se vzali a odstěhovali do vesnice na Náchodsku. Manželství ale dlouho nevydrželo a Sylva se vrátila zpět do rodného města.

Vztah ke sportu měla Kysilková už od dětství, bavilo ji běhání a ráda se účastnila přespolních běhů, v této disciplíně byla dokonce druhá v republice. S horolezectvím však začala poměrně pozdě. Bylo jí 23 let a byla těhotná, když se poprvé vydala do Tater a vylezla na *Gerlachovský štít*. Hory Sylvě učarovaly a lezení se stalo její celoživotní vášní. Často pak jezdila do Tater a uskutečnila tam řadu náročných výstupů, stejně tak i v Alpách. Kromě velehor milovala i lezení na pískovcových skalách, hlavně v Českém a Saském Švýcarsku.

Na financování svého koníčka si musela přivydělávat, přijímala hlavně dobře placené práce ve výškách – natírala plechové střechy kostelních věží a výškové konstrukce – nebo v Rakousku před výstupem na *Matterhorn* v penzionu myla nádobí. Zajištění finančních prostředků ji stálo spoustu sil, přesto peníze mnohdy stačily jen na dopravu, a tak i v zimě po náročném výkonu spala ve stanu a musela vystačit s minimem jídla. I vybavení našich horolezců bylo tehdy oproti světu poměrně primitivní a situaci rovněž ztěžovala skutečnost, že o povolení k vycestování z republiky se muselo žádat, a ne vždy bylo této žádosti vyhověno. Občas tak bylo potřeba vyrovnat se se zklamáním a doufat, že to vyjde příště. Kysilková také několikrát ilegálně překročila hranice z Rakouska do Itálie nebo do Švýcarska, když se rozhodla, že zdolá alpský vrchol z jiné země než z té, do které měla vízum. Někdy se i stalo, že si svůj pobyt „prodloužila“ a za to jí na čas odebrali pas. O malého syna se během cest starala její matka, i tak Sylva nesla každé odloučení těžce a odjížděla s obavami, jestli se

ve zdraví vrátí. Při překonávání nebezpečí v horách si uvědomovala, že na ni doma čeká syn, a cítila obrovskou odpovědnost.

Svůj první horolezecký výstup Kysilková uskutečnila při druhé návštěvě Tater v roce 1958. Neměla lezeckého partnera a počítala s tím, že se k někomu přidá. Tehdy potkala Ladislava Veselého a Miloše Albrechta a zdolala s nimi *Žlutou stěnu* tzv. *Korosadowiczovou cestou*. Kysilková byla průkopnicí lezení v samostatném ženském družstvu a s horolezkyněmi Alenou Čudovou a Věrou Juránkovou podnikla v Tatrách nejtěžší ženské výstupy své doby. K jejich vrcholným výkonům patří zimní výstup cestou *Weberovka* na *Malý Kežmarský štít* a první ženský, týden trvajícím přechod hlavního hřebene Vysokých Tater v roce 1974.

Do Alp se horolezkyně poprvé vypravila v roce 1963, sama se tehdy vydala severním hřebenem na *Grossglockner*. Následovaly další těžké výstupy, např. na *Cima Grande di Lavaredo*, v roce 1966 pak severní stěnou na *Matterhorn*. Za největší výkon horolezkyně Sylvy Kysilkové je považován výstup na *Eiger* kolmou severní stěnou. První pokus kvůli zranění nevyšel, tehdy jí kamenná lavina roztránila lopatku. Ani podruhé se se spolulezcem Jiřím Šmídem na vrchol nedostali, špatné počasí a nedostatek jídla je přinutily k sestupu, tehdy jim někdo zavolal záchranný vrtulník, a i když pomoc jako nevyžádanou odmítli, záchranáři je dopravili do údolí. Později po nich požadovali úhradu nákladů ve výši 2 000 švýcarských franků, o tak vysoké částce si mohli nechat jenom zdát, dluh tak po mnoha dohadách nakonec zaplatil horolezecký klub v Lausanne.

Teprve v roce 1976 se Kysilkové povedlo společně s Jiřím Šmídem, Josefem Rybičkou a Petrem Placheckým uskutečnit prvovýstup na *Eiger*. Vytvořili novou, dodnes nepřekonanou, cestu, označovanou jako *Československá direttissima*. Po dvaceti pěti dnech dosáhli cíle a Sylva si tak splnila svůj horolezecký sen. Za mimořádný sportovní výkon byla oceněná titulem *Mistr sportu v horolezectví*, nepřikládala tomu však velkou váhu, diplom, jak sama řekla, „už dávno roztrhala“ a odznak věnovala do sbírky svému šéfovi, řediteli litoměřické galerie. Tímto výstupem její vrcholové lezení v Alpách skončilo, v roce 1991 se tam ještě naposledy vrátila jako účastnice setkání horolezců *Climb for the World*. Na vrcholu *Eigeru* se tehdy setkala asi 40 nejznámějších horolezců světa, Sylva se tímto způsobem s Alpami rozloučila.

Sylva Kysilková měla v oblibě i lezení na pískovcových skalách, hlavně v sousedním Německu. Přes hranice tehdy nebylo těžké se dostat, navíc to měla z Litoměřic blízko. K jejím nejnáročnějším výstupům „na písku“ patří *Höllenhund* v Německu, v Čechách pak výstup *Smítkovou cestou* na *Rakev* v Příhrazech.

Během aktivního sportovního života byla i v Himaláji. Nikdy po něm netoužila, ale když od polské horolezkyně Wandy Rutkiewiczové přišlo pozvání k účasti v ženské expedici, neváhala. Cílem bylo zdolání 7 952 m vysoký *Gašerbrum III*. Během cesty vzhůru však dostala vysoké teploty z vyčerpání a musela se s velkým zklamáním vrátit zpět do základního tábora. Naplánovaný vrchol

tehdy sice nezdolala, ale o *Everest* a ostatní osmitisícovky nepřišla. Pilot letadla, kterým odlétala, si vyslechl její příběh a celé pohoří s ní obletěl. Zajímavé pro ni bylo i setkání s horolezeckou jedničkou Reinholdem Messnerem, jenž měl tehdy potíže s botami. Sylva mu nabídla ty své, které v tu chvíli nepotřebovala, Messner v nich pak provedl prvovýstup na *Gašerbrum I* a Sylvě později poslal boty úplně nové.

V roce 1982 podnikla Kysilková poslední velký horolezecký výstup v Tatrách a s lezením definitivně skončila. Nikomu se pak již nikdy nepodařilo ji k něčemu přemluvit. Nebavilo ji lézt jen tak, potřebovala mít před sebou velké cíle a na to jí už ubývaly síly. Později přiznala, že to nebylo správné rozhodnutí: *„V lezení by se mělo pokračovat stále dál a dál, byť po lehčích cestách (...) Nakonec tělo ztuhne a je s ním konec (...)“*

I v poměrně vysokém věku, navzdory přibývajícím zdravotním potížím, však nevynechala jedinou příležitost vyjít si na dlouhou procházku do skal a okolních kopců, o její kondici svědčí i výstup na Milešovku, který si nadělila k osmdesátým narozeninám. Často ji bylo vidět v doprovodu psiho společníka – jezevčíka Lesana – v uličkách kolem litoměřického náměstí, občas také sedávala na lavičce v parku naproti poště. Kdo ji neznal, netušil, že tahle nenápadná paní patří mezi horolezecké legendy. Po operaci kyčle se pak přestěhovala do domu s pečovatelskou službou, kde obývala malý byt s výhledem na Radobýl. Tam 14. října 2013 zemřela.

Sylva Kysilková žila velmi skromně, hmotné statky pro ni nebyly důležité. Říkávala: *„(...) lezecké zážitky ti nikdo nevezme, ale o majetek člověk může přijít (...)“* Netoužila po slávě, chtěla dělat jen to, co měla nejraději – lézt.

(Zpracovala: Jitka Haincová)

Použitá literatura:

JANDÍK, Petr. Zemřela Sylva Kysilková. In: *Horyinfo.cz* [online]. Praha: Ing. Petr Jandík, 22. 2. 2013 [cit. 8. 2. 2021]. ISSN 1802-1093. Dostupné z: <https://www.horyinfo.cz/view.php?cislocclanku=2013020025&nazevclanku=zemrela-sylva-kysilkova#>

KOŠNER, Martin. Dáma do stěny, co nedokázala lézt lehké cesty – Sylva Kysilková. In: *Emontana.cz* [online]. 22. 5. 2018 [cit. 8. 2. 2021]. Dostupné z: <http://stara.emontana.cz/sylva-kysilkova/>

KREJSA, Martin. Jsem ráda dnes, že jsem stará, protože svět, který přijde, bude ošklivý... Portrét nejvýznamnější české horolezkyně šedesátých a první poloviny sedmdesátých let Sylvy Kysilkové. *Montana*. 2006, (6), 52–59. ISSN 1212-7957.

KREJSA, Martina. Sylva Kysilková. In: KREJSA, Martin. *Navždy první. Příběhy legendárních československých horolezců*. Brno: Jota, 2019, s. [162]–185. ISBN 978-80-7565-414-4.

SEDLÁK, Václav. Sylva Kysilková má vzpomínky na horské štíty a kamarády. *Ústecký deník*. 22. 10. 2005, (248), 24. ISSN 1214-858X.

TŘEŠTÍK, Michael, ed. *Kdo je kdo v České republice na přelomu 20. století. 5000 biografických hesel nejvýznamnějších osobností*. Praha: Agentura Kdo je kdo, 1998, s. 335. ISBN 80-902586-0-3.

Personální bibliografie:

<https://www.svku.cz/wp-content/uploads/2021/06/Kysilkova-bibl.pdf>